

2023-cü ilin antiterror tədbirləri: Azərbaycanın Dövlət Suverenliyinin tam bərpası

**İlham QAYIBZADƏ,
Veteranlar və Şəhid Ailələri
İctimai Birliyinin Binəqədi
rayon filialının sədri, 2-ci qrup
Qarabağ müharibəsi əсли**

Azərbaycan Respublikasının müstəqillik tarixində xüsusi əhəmiyyət daşıyan hadisələrdən biri 2023-cü ilin 19-20 sentyabr tarixlərində həyata keçirilmiş lokal xarakterli antiterror əməliyyatıdır. Bu əməliyyat nəticəsində ölkəmizin Qarabağ bölgəsində uzun illər davam edən separatizmə son qoyulmuş, Ermənistan silahlı qüvvələrinin qanunsuz mövcudluğu aradan qaldırılmış və Azərbaycan Respublikasının konstitusiya quruluşu tam şəkildə bərpa edilmişdir.

Antiterror əməliyyatı yalnız hərbi nailiyyətlərlə məhdudlaşmadı. Onun siyasi, hüquqi və beynəlxalq nəticələri Azərbaycanın dövlət suverenliyini tam təmin etməsi baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu məqalədə əməliyyatın səbəbləri, gedişi, nəticələri və regional təsirləri geniş şəkildə təhlil olunacaqdır.

2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli bəyanatla ikinci Qarabağ müharibəsi başa çatdı və Ermənistan üzərinə öhdəlik qoyuldu ki, Azərbaycan ərazisindəki bütün hərbi qüvvələrini çıxarsın. Lakin üç il ərzində bu öhdəlik yerinə yetirilmədi. Əksinə, Ermənistan və onun dəstəklədiyi separatçı qüvvələr Qarabağda hərbi mövcudluğunu gücləndirdi, yeni texnika yarışdırıldı, müstəqillik iddialarından el çəkmədi və qondarma qurumlar vasitəsilə Azərbaycan dövlətinin əleyhinə fəaliyyətini davam etdirdi.

Azərbaycan tərəfi bu dövrde dəfələrlə xəbərdarlıqlar etdi, danışqlar yolu

ile problemin həllinə çalışdı. Eyni zamanda, ölkəmiz humanist mövqə nümayiş etdirərək sülh çağrıları etdi. Lakin bütün bu səylərə baxmayaqaraq, Ermənistan tərəfi danışqlardan yayınaraq təxbatlarını artırırdı.

2023-cü ilin sentyabrında baş verən terror hadisələri vəziyyəti kritik həddə çatdırıldı. Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunda minaların partladılması nəticəsində mülki şəxslərin və hərbçilərin həlak olması, eləcə də Azərbaycan Ordusunun mövgəlerinin intensiv atəşə tutulması dövlətimizin səbrini tükkendirən son hadisə oldu. Beləliklə, Azərbaycanın konstitusiya quruluşunu bərpa etmək, vətəndaşların təhlükəsizliyini təmin etmək və beynəlxalq hüquqa əsaslanan suveren hüquqlarını qorumaq üçün lokal xarakterli antiterror əməliyyatı zəruri addım kimi həyata keçirildi.

Antiterror əməliyyatı 2023-cü il sentyabrın 19-da başlandı və cəmi 23 saat 43 dəqiqə davam etdi. Azərbaycan Ordusu yüksək peşəkarlıq, texnoloji üstünlük və strateji planlama nəticəsində qısa müddətde bütün hədəflərə nail oldu.

Əməliyyatın əsas xüsusiyyətləri aşağıda kılardan ibaret idi:

Ermənistan silahlı qüvvələrinin mövgələri və uzunmüddətli istehkamları dəqiq zərbələrlə sıradan çıxarıldı;

Qarabağda 406 kvadratkilometr ərazi tam şəkildə nəzarət altına alındı;

Düşmən yüzlərə canlı qüvvə itirdi, çoxsaylı texnika məhv edildi;

Minlərlə atıcı silah və hərbi texnika Azərbaycan Ordusu tərəfindən ələ keçirildi.

Əməliyyat zamanı Azərbaycan dövləti beynəlxalq humanitar hüquqa sadıqlığını nümayiş etdirdi. Mülki əhalinin təhlükəsizliyi üçün əvvəlcədən xəbərdarlıqlar edildi, mobil SMS xidməti və səsgücləndiricilər vasitəsilə məlumatlar verildi. Qadınların, uşaqların, qocaların və xəstələrin qorunması, tibbi yardımın təmin olunması dövlətin humanist mövqeyini bir daha sübut etdi.

Əməliyyatın uğurlu yekunu Azərbaycanın tarixi qələbəsi ile nəticələndi və bir sıra fundamental dəyişikliklərə səbəb oldu: 1 Separatizmə son qoyuldu. Qondarma qurumlarının fəaliyyəti dayandırıldı, onların rəhbərləri məsuliyyətə cəlb edildi. 2 Ermənistan ordusunun çıxarılması təmin edildi. Qeyri-qanuni

silahlı dəstələr tərksilah olundu və Azərbaycan ərazisini tərk etdi. 3 Reinteqrasiya prosesi başlandı. Qarabağın erməni əhalisi Azərbaycan cəmiyyəti ne integrasiya imkanları qazandı. Yevlax şəhərində keçirilən görüşdə bu məsələlər müzakirə olundu. 4 Suverenliyin tam təminatı. Xankəndi, Xocalı, Əsgəran və Ağdərə şəhərlərində Azərbaycan bayrağının ucaldılması dövlət suverenliyimizin qətiyyəti bərpasını simvolizə etdi.

Əməliyyat yalnız Azərbaycanın daxili məsələsi kimi deyil, həm də regional təhlükəsizlik baxımından əhəmiyyətli hadisədir. Azərbaycanın atlığı adımlar beynəlxalq hüququn prinsiplərine tam uyğun idi və bu, beynəlxalq iqtisadiyyət tərəfindən qəbul edildi.

Antiterror əməliyyatı bölgədə yeni reallıqlar yaratdı: Ermənistan separatizmdən birdəfəlik intiina etməye məcbur oldu; Cənubi Qafqazda uzunmüddətli sülh üçün real zəmin formalaşdı; Azərbaycanın siyasi nüfuzu və beynəlxalq mövqeyi möhkəmləndi.

Bu əməliyyat həm də göstərdi ki, Azərbaycanın dövlət quruluğu və milli təhlükəsizlik strategiyası beynəlxalq hüququn əsas prinsipləri - suverenlik və ərazi bütövlüyü üzərində möhkəm dayanır.

2023-cü ilin 19-20 sentyabr tarixlərində həyata keçirilən antiterror əməliyyatı Azərbaycanın dövlətçilik tarixində yeni bir mərhələ açdı. Cəmi 24 saatdan az müddətə Qarabağda separatizm birdəfəlik aradan qaldırıldı, ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam təmin olundu.

Öldə olunan Zəfər yalnız hərbi gücün deyil, həm də siyasi iradənin, xalqın birliyinin və beynəlxalq hüquqa əsaslanan mövqənin nəticəsi oldu. Prezident cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan dövləti bir daha sübut etdi ki, müstəqilliyini, suverenliyini və vətəndaşlarının təhlükəsizliyini qorumağa qadir qüdretli bir ölkədir.

Bu əməliyyatın nəticələri yalnız bugünkü reallıqları müəyyən etmir, həm də gələcək üçün dayanıqlı sülh, sabitlik və inkişaf imkanlarını təmin edir. Azərbaycanın üçrəngli bayrağının Qarabağın bütün şəhərlərində ucaldılması isə xalqımızın əsrlər boyu həsrətini çəkdiyi milli birliyin və dövlətçilik arzularının gerçəkləşməsi deməkdir.